

Referanser: KM 12/97, KM 09/00, KM 11/02, KR 67/11

Revisjon av retningslinjer for disponering av tilskudd fra Opplysningsvesenets fond (OVF) til kirkelige formål

Sammendrag

Nåværende retningslinjer for disponering av tilskudd fra Opplysningsvesenets fond ble fastsatt av Kirkemøtet 14. november 1997 med senere endringer, sist endret av Kirkemøtet i 2002. Det forelå også retningslinjer før dette tidspunkt. Disse var fastsatt av departementet. Nå er fullmakten delegert til Kirkemøtet og eventuelle endringer må derfor fremmes for behandling og vedtas på Kirkemøtet i 2012.

Kirkerådet har gjennomgått retningslinjene på nytt og funnet det nødvendig å foreslå noen endringer gjeldende fra 1. juli 2012. Det er alltid behov for at en ordning, etter så mange år, drøftes på nytt slik at den kan fungere best mulig i forhold til de formål den skal dekke.

Kirkerådet har arbeidet med å forbedre tilskuddsforvaltningen innenfor det regelverket som gjelder bl.a. ved bruk av maler ved utarbeidelse av søknad og rapportering. På enkelte områder er ikke regelverket tilpasset dagens situasjon og behov. Det er videre begrenset hva som kan endres uten at retningslinjene også blir revidert.

Formålet med tilskuddsordningen er å stimulere til nyskaping i Den norske kirke. Forvaltningen fremgår av disse retningslinjene.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å vedta følgende forslag til nye retningslinjer for disponering av tilskudd fra Opplysningsvesenets fond til kirkelig formål:

1. Retningslinjenes bakgrunn og rekkevidde

Opplysningsvesenets Fond er regulert ved Lov av 7. juni 1996 om Opplysningsvesenets Fond. Etter lovens § 4 forvaltes fondet av Kongen. Etter lovens § 6 skal fondets avkastning i første rekke benyttes til å dekke fondets utgifter, men kan ellers legges til kapitalen og benyttes til kirkelige formål etter nærmere bestemmelser av Kongen.

Nedenstående retningslinjer gjelder for disponeringen av den bevilgning fra Opplysningsvesenets Fond som etter departementets bestemmelse, jf. lovens § 6, stilles til rådighet for Kirkemøtet ved Kirkerådet til kirkelige formål.

2. Kirkerådets kontaktmøter med departementet

Kirkerådet skal ha regelmessige kontaktmøter med departementet til drøfting av spørsmålet vedrørende fondets forvaltning. I kontaktmøtet drøftes bl.a. hvor stor andel av den årlige avkastningen som skal legges til kapitalen som fondsavsetning, og hvor stor andel av den årlige bevilgningen fra fondet til kirkelige formål som skal stilles til disposisjon for Kirkemøtet.

Kirkerådet kan gi synspunkter på den etiske og forretningsmessige forvaltning av kapitalen og fremme forslag overfor departementet vedrørende denne forvaltning. Kirkerådet kan også ellers gi synspunkter i alle spørsmål som gjelder forvaltningen av fondets kapital, eiendommer m.v.

3. Fordelingsprinsipper

3.1 Ved tildeling av tilskudd skal det legges særlig vekt på tiltak i menighetene og felles tiltak innen Den norske kirke.

Nytt § 3.2

3.2 Kirkerådets administrative kostnader knyttet til disponeringen av den samlede tildelingen må ikke overstige 10 %.

Nytt § 3.3

3.3 Den del av tilskuddet som stilles til disposisjon for utviklingstiltak i samarbeid med søsterkirkene er et felleskirkelig ansvar. Beregningsgrunnlaget for denne andelen skal være det samlede tilskudd etter at eventuelle pålegg fra departementet er trukket fra.

3.4 Beregningsgrunnlaget for Kirkerådets og bispedømmerådenes andel er den tildelte bevilgning, fratrukket omkostninger nevnt under pkt. 3.2 og 3.3 over.

Kirkerådet bestemmer den faktiske anvendelse av den ene halvdel av bevilgningen. Den andre halvdel tildes og disponeres av bispedømmerådene.

4. Rapportering

4.1 Kirkerådet og bispedømmerådene skal føre regnskap med midlene og utarbeide en årlig oversikt over hvilke prosjekter som er tildelt tilskudd. Foruten regnskapsrapport skal det for hvert prosjekt gis en vurdering av resultatoppnåelse.

Mottakere av OVF-midler rapporterer til bispedømmerådene og Kirkerådet om bruken av tilskuddet.

4.2 Dersom det av rapporten fremgår at de tildelte midler ikke er anvendt i henhold til kriteriene vedtatt av Kirkerådet, reduseres neste års tildeling tilsvarende. Når det ikke er aktuelt med ny tildeling neste år skal ubrukte midler tilbakebetales i tildelingsåret. Ubrukte midler tilbakebetales innen 1. desember.

4.3 Det rapporteres årlig til Kirkerådet og departementet om bruken av det totale tilskudd.

4.4 Kirkerådet kan fastsette nærmere retningslinjer for rapportering, herunder om frister.

5. Kriterier for tilskudd

5.1 Kirkerådet tar hvert fjerde år stilling til hvilke kriterier tilskuddet skal brukes innenfor. Kirkemøtets strategiske satsinger er en del av disse kriteriene. Antallet kriterier må ikke bli for mange. Kriteriene må holdes stabile over noe tid.

5.2 (Opphevet)

6. Hva det kan ytes tilskudd til

6.1 Det ytes tilskudd til tidsbegrensede prosjekter, primært innenfor Kirkerådets vedtatte kriterier. Normalt ytes det ikke støtte utover 4 år til samme tiltak/prosjekt.

6.2 (Opphevet)

6.3 (Opphevet)

7. Søknadsprosedyre m.v.

7.1 Søknader om tilskudd kan fremmes av:

- a) Lokale og regionale råd og grupper innen Den norske kirke.
- b) Virksomheter tilknyttet Den norske kirke hvis virkefelt omfatter hele landet eller en større region enn et bispedømme.

7.2 Søknader fra lokale og regionale kirkelige råd og grupper sendes vedkommende bispedømmeråd. Søknadsfrist er 1. desember.

(Pkt. 7.3 flyttes til pkt. 9.3)

7.3 Når bispedømmerådet har fattet endelig vedtak om tilskudd, oversendes utskrift av bispedømmerådets møtebok til Kirkerådet for utbetaling.

7.4 Virksomheter tilknyttet Den norske kirke som har hele landet eller større regioner av landet som virkefelt, sender søknaden direkte til Kirkerådet med søknadsfrist 1. desember.

7.5 Kirkerådet utarbeider en samlet oversikt over de landsomfattende tiltak som det søkes om tilskudd til. I oversikten inkluderes Kirkerådets egne forslag til prosjekter innenfor de kriterier Kirkerådet har vedtatt.

Nytt pkt.

7.6 Kunngjøring av ledige tilskuddsmidler skjer på kirken.no og annen egnet måte.

8 Kirkerådets behandling av tilskuddsmidlene

8.1 Kirkerådet har ansvar for å avgjøre fordelingen av tilskuddsmidlene til de enkelte bispedømmeråd.

8.2 Beregningsgrunnlaget for Kirkerådets tildeling av midler til det enkelte bispedømmeråd er en fordelingsnøkkel som tar hensyn til antall sokn og medlemstall i det enkelte bispedømme.

9. Bispedømmerådernes tildeling

9.1 Inntil 10 % av bispedømmerådets andel kan nyttes til administrasjonsutgifter.

9.2 Etter søknad til Kirkerådet kan ubenyttede tilskudd overføres fra ett budsjettår til neste med inntil 5 % av bispedømmerådets tildelte bevilgning.

9.3 Bispedømmerådernes tildeling forutsettes og skje dels i lys av de kriterier Kirkerådet har vedtatt og dels ut fra bispedømmets særskilte utfordringer. Hovedtyngden av bispedømmerådets andel bør tildeles eksterne tiltak.

Nytt pkt.

9.4 Antall tilskudd bispedømmene gir til menigheter og eksterne organisasjoner bør ikke beløpsmessig utgjøre mindre enn 1/10 av det totale beløp det enkelte bispedømme har til disposisjon. Tilskuddene bør beløpsmessig utgjøre minst kr 10 000 pr søknad.

10 Kirkerådets disponering av sin andel

10.1 Ved tildeling av tilskudd skal det særlig legges vekt på støtte til kirkelige felleskirkelige tiltak. Dette gjelder tiltak av intern og ekstern karakter.

11. Ikrafttredelse

Retningslinjene trer i kraft 1. juli 2012.

Saksorientering

Bakgrunn

Retningslinjene for bruk av avkastningen fra Opplysningsvesenets fond ble fastsatt av departementet inntil det ble vedtatt ny lov om Opplysningsvesenets fond, 7. juni 1996.

§ 6 i denne loven omhandler bruk av avkastningen fra OVF og lyder:

”Avkastinga frå fondet skal først dekkje fondet sine utgifter. Ut over dette kan avkastinga leggjast til kapitalen eller til disposisjonsfond og givast til kyrkjelege formål etter nærare avgjerd av Kongen.”

Samtidig med den nye loven ble det delegert til Kirkemøtet å fastsette retningslinjene med hjemmel i Kirkelovens § 24, 4.ledd. (Kirkemøtet utfører for øvrig de gjøremål som det til enhver tid er pålagt av Kongen eller departementet).

Med hjemmel i § 6 fastsatte Kirkemøtet 14. november 1997 (KM sak 12/97) nye retningslinjer for fondet. Disse ble endret av Kirkemøtet 18. november 2000 (KM sak 9/00) og sist endret 9. november 2002 (KM sak 11/02).

Det er behov for at en ordning som har virket over tid, drøftes på nytt slik at den kan fungere best mulig i forhold til de formål den skal dekke. Det er skjedd flere endringer i denne perioden. Statens økonomireglement er revidert og mål og resultatstyring er kommet enda mer i fokus i staten.

Kirkerådet har arbeidet med å forbedre tilskuddsforvaltningen innenfor det regelverket som gjelder bl.a. ved bruk av maler ved utarbeidelse av søknad og rapportering. På enkelte områder er ikke regelverket tilpasset dagens situasjon og behov. Det er videre begrenset hva som kan endres uten at retningslinjene også blir revidert. Statskonsult (nå en del av Direktoratet for forvaltning og IKT- DIFI) gjennomførte i 2002, på oppdrag fra Kultur- og kirke departementet, en evaluering av tilskuddsordningen¹. Denne ble gjennomført ved en kombinasjon av dokumentanalyse og delvis strukturerte intervjuer. Denne evalueringsrapporten er gjennomgått på nytt når Kirkerådet nå har arbeidet med en ny revisjon av retningslinjene.

Kirkerådet har gjennomgått retningslinjene for disponering av tilskudd til kirkelige formål igjen i 2011. Enkelte av paragrafene foreslås endret slik at de er bedre tilpasset dagens situasjon. Endringene foreslås gjort gjeldende fra 1. juli 2012. Et mål ved revisjonen har også vært å gjøre regelverket mer fremtidsrettet. Dette er bakgrunnen for endringsforslaget. Saken har vært på høring hos bispedømmerådene, og det er i det foreliggende forslag fra Kirkerådet i stor grad tatt hensyn til de synspunkter som fremkom i høringen.

¹ Rapport 2002: 6 Tilskudd til felleskirkelige tiltak. Gjennomgang av mål, forvaltning og organisering

Flere forhold fører til at dagens forvaltningssystem krever mye ressurser. For det første splittes tilskuddsmidlene opp i mange mindre tilskuddsbeløp. For det andre fordeles midlene av flere ulike aktører. Dette gjør at saksgangen er relativt byråkratisk uavhengig av tilskuddenes størrelse.

Det er foreslått noen generelle endringer i retningslinjene. Ordene *bevilgning* og *tiltak* er endret. Bevilgning er endret til *tilskudd* for å understreke at dette er en tilskuddsordning. Tiltak er endret til *prosjekt* for å understreke at aktiviteten som støttes ikke skal ha varig karakter.

Formålet med tilskuddsordningen er å stimulere til nyskaping i Den norske kirke gjennom prosjekter – men midlene kan også gå til andre formål. Formålet for ordningen fremgår av disse retningslinjene.

Forslaget ble sendt på høring til alle bispedømmerådene og til Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet 23. juni 2011 med høringsfrist 3. oktober 2011. Kirkerådet behandlet saken på møte i desember 2011, sak KR67/11

Det er foreslått endringer i retningslinjene fra og med § 3 til og med § 11.

Siden fullmakten er delegert til Kirkemøtet fremmes saken for behandling og vedtak på Kirkemøtet i 2012.

Kort gjennomgang av de enkelte paragrafer og forslag til endringer

§ 1 Retningslinjenes bakgrunn og rekkevidde

Det er ikke foreslått noen endringer i § 1 da teksten fortsatt er dekkende for å beskrive retningslinjenes bakgrunn og rekkevidde.

§ 2 Kirkerådets kontaktmøter med departementet

Bestemmelsen om kontaktmøter er viktig og er derfor opprettholdt. Det er ikke foreslått noen endringer i § 2.

§ 3 Fordelingsprinsipper

Det er ikke foreslått noen endringer i hvem som kan søke om tilskuddsmidler fra fondet. Det har hele tiden, så lenge ordningen har eksistert, vært lagt vekt på at det er prosjekter i menighetene og på det felleskirkelige plan som skal tilgodeses ved fordeling av midler. Det er derfor ikke noen endringer i § 3.1

§ 3.2 er ny. Formuleringene om Kirkerådets administrative kostnader er hentet fra nåværende retningslinjer § 3.3. Administrative kostnader på 10 % har vært en del av rammene for forvaltningen av ordningen hele tiden Kirkemøtet har hatt fullmakt til å fastsette retningslinjene. Kostnadene gjelder ikke bare administrasjonsgodtgjørelse for all saksbehandling med selve ordningen, men også arbeid innenfor de faglige områdene som er prioritert i kriteriene. Derfor benyttes uttrykket administrative kostnader.

§ 3.3 er ny. Formuleringene om søsterkirkene er hentet fra nåværende retningslinjer § 3.2. Det er Mellomkirkelig råd som følger opp og fordeler den delen av bevilgningen som stilles til disposisjon for søsterkirkene. Rådet har vedtatt egne retningslinjer for dette, jfr. MKR sak 35/08. Disse ble stadfestet i KR sak 41.3/08. Det er ikke foreslått noen endringer på dette området.

I 2002 påla departementet Kirkerådet å finansiere kontingenter til økumeniske organisasjoner av dette tilskuddet. (Inntil 2000 ble Den norske kirkes kontingenter til økumeniske organisasjoner dekket over statsbudsjettet). Dette er bakgrunnen for at det i ny § 3.3 er tatt inn en ny setning:

Beregningsgrunnlaget for denne andelen skal være det samlede tilskudd etter at eventuelle pålegg fra departementet er trukket fra.

Bestemmelsen vil regulere hvordan regelverket skal praktiseres dersom det er andre tilskudd som vil bli tillagt Kirkemøtet på tilsvarende måte. Når det ikke er formulert noe om dette i gjeldende regelverk er det fordi denne praksis ble etablert etter at Kirkemøtet behandlet retningslinjene siste gang.

Det er ingen endringer i § 3.4. Når disse retningslinjene har vært drøftet har det vært debatt om fordelingsnøkkel av midler mellom Kirkerådet og bispedømmerådene. Det har vært et ønske at en større andel av midlene blir disponert lokalt. De rammene som Kirkerådet har disponert benyttes i stor grad til prosjekter som kommer lokalmenighetene til gode. Mange av satsingene som Kirkemøtet har vedtatt er det ikke bevilget midler til over statsbudsjettet og midler fra OVF har derfor vært en forutsetning for å kunne følge opp dette. Uten disse midlene vil det ikke vært mulig å gjennomføre bl.a. gudstjenestereformen og arbeidet med skaperverk og bærekraft. Målet med Kirkerådets arbeid er at det skal være til nytte for menighetene. Kirkerådet har derfor foreslått å opprettholde fordelingsnøkkel slik den er i dag, 50 % til bispedømmerådene og 50 % til Kirkerådet.

§ 4 Rapportering

I retningslinjenes § 4.1 er det foreslått en endring ved at det er tatt inn at bispedømmekontorene også skal rapportere til bispedømmerådene. I dag rapporteres det kun til Kirkerådet. Den samme rapporten bør behandles av bispedømmerådet.

I retningslinjenes § 4.2 er det tatt med en presisering om behandling av ubrukte midler i tildelingsåret. Når et prosjekt ikke blir gjennomført og midlene er utbetalt, skal ubrukte midler tilbakebetales i tildelingsåret. Dette skal skje innen 1. desember.

I gjeldende retningslinjer § 4.3 står det at Kirkerådet skal rapportere årlig til Kirkemøtet og departementet om bruk av midlene. I nytt forslag er Kirkemøtet endret til Kirkerådet. I praksis er det Kirkerådet som har mottatt de årlige rapportene på vegne av Kirkemøtet. Endringen i formulering er i tråd med dagens praksis. Rapporten er tilgjengelig på www.kirken.no og er lett tilgjengelig for alle.

§ 5 Satsingsområder er foreslått endret til: Kriterier for tilskudd

I dagens regelverk er det Kirkemøtet som skal ta stilling til hvilke satsingsområder bevilgningen skal brukes til. Regelverket understreker at dette skal skje hvert år. I praksis har ikke dette fungert slik. Kirkemøtet har i stedet vedtatt et visjonsdokument for Den norske kirke der satsingsområder er nedfelt for en viss periode.

I § 5.1 foreslår Kirkerådet at retningslinjene endres slik at det er Kirkerådet som får fullmakt til å fastsette kriteriene. Endringene innebærer at Kirkerådet hvert fjerde år skal ta stilling til hvilke kriterier som skal legges til grunn for tilskudd. Her vil Kirkemøtets visjonsdokument og satsingsområder være viktige premisser, men rådet vil, ved den endring som det legges opp til, også kunne vedta andre kriterier i tillegg. Dette kan for eksempel være stat-kirke spørsmål, arbeide med "IKT i kirken" og andre felleskirkelige oppgaver som sjelden gjenspeiles i satsingsområdene som Kirkemøtet vedtar. Dette vil gjøre regelverket mer fleksibelt og tidløst.

I kriteriene må det fremgå hvilke mål som skal oppnås gjennom ordningen. Disse må drøftes når Kirkerådet gir føringer for fordelingen av midlene. Så lenge ordningen har eksistert har det vært et mål å stimulere til nyskaping. Videre har det vært et særlig fokus på de arbeidsfelt som Kirkemøtet til enhver tid vedtar som satsingsområder.

Tilskuddet skal også nyttes til kirkelige formål som ikke er en naturlig del av statens eller kommunens økonomiske ansvar.

§ 6 Hva det kan ytes tilskudd til

I § 6.1 i gjeldende regelverk understrekes det at det primært skal ytes tilskudd til tidsbegrensede prosjekter innenfor Kirkemøtets vedtatte satsingsområder og at det normalt ikke skal ytes tilskudd utover 3 år til samme tiltak.

I nytt reglement er dette formulert slik:

Det ytes tilskudd til tidsbegrensede prosjekter, primært innenfor Kirkerådets vedtatte kriterier. Regelverket åpner fortsatt for at en mindre del kan benyttes på fritt grunnlag uavhengig av satsingsområder. I ny § 9.4 er det åpnet for at bispedømmerådene kan gi tilskudd til særlige utfordringer i bispedømmet.

Disse retningslinjene er krevende å praktisere. I 2002 påla departementet Kirkerådet å finansiere kontingenter til økumeniske organisasjoner av dette tilskuddet. (Inntil statsbudsjettet for 2001 ble Den norske kirke kontingenter til økumeniske organisasjoner dekket over statsbudsjettet). OVF-tilskuddet ble økt tilsvarende det beløp som ble overført fra statsbudsjettet og til OVF. Denne ordning har vart i 10 år nå. Videre har Stiftelsen Kirkens ressursenter mot vold og seksuelle overgrep, siden oppstart i 1996, fått tildelt årlig driftsstøtte av tilskuddet fordi departementet har bedt om at Kirkerådet også skal bidra i finansieringen av senteret. Kirkemøtet var en av pådriverne for å få denne stiftelsen etablert og var en av stifterne. Flere av bispedømmerådene har også gitt noe driftsstøtte, da stiftelsen har søkt om driftsstøtte regionalt.

Kirkerådets arbeid med gudstjenestereformen har vært finansiert ved bruk av fondsmidlene. Det samme har arbeidet med menighet og misjon (SMM) i bispedømmerådene. Alle bispedømmerådene har fått et øremerket tilskudd årlig på kr 100 000 til dette arbeidet. Dette prosjektet har utløst et spleiselag fra misjonsorganisasjonene som har utløst betydelige frivillige midler. Dette har igjen resultert i misjonsprosjekter som har kommet menigheter i den tredje verden til gode. Begge disse aktivitetene har blitt tildelt midler langt utover den 3-årsfristen som gjaldt da disse prosjektene ble satt i gang. For SMM-rådgiveren i Kirkerådet er denne blitt innarbeidet i Kirkerådets ordinære budsjett-tildeling.

Det har vist seg at noe av utfordringen ved mange av prosjektene som er satt i gang har vært å finansiere driften når prosjektperioden er over. I prosjektperioden er det oppnådd resultater som gjør at det er ønskelig å fortsette aktiviteten med løpende drift. Tilskuddsordningen presses hvis det ikke lykkes å finne ekstern finansiering.

Dette er en utfordring med ordningen, som er ment å være førstehjelp til gode initiativ.

Det er behov for at en større del av bevilgningen går direkte ut til prosjekter på grunnplanet: menigheter/lokale råd og organisasjoner. Samtidig kan effekten av midlene være like god eller bedre dersom menighetsrelaterte prosjekter skjer i regi av et sentralkirkelig eller regionalkirkelig prosjekt. Det er derfor behov for et fleksibelt regelverk.

I forslag til endringer foreslås det følgende i § 6.1:

Det ytes tilskudd til tidsbegrensede prosjekter innenfor Kirkerådets vedtatte kriterier. Normalt ytes det ikke støtte utover 4 år til samme tiltak/prosjekt.

Forslaget innebærer en utvidelse ved at prosjekter kan støttes i 4 år og ikke i 3 år som nå. Primært er det tanken at det ikke skal bevilges midler til driftsstøtte.

”Bundne ” midler begrenser mulighetene til å stimulere til nye aktiviteter. Det er et mål å redusere denne andelen og øke andelen ”ubundne” midler som er til disposisjon for søkere på ulike nivåer i Den norske kirke.

Når nye prosjekter settes i gang må disse premissene ligge fast. Det er viktig for at flere skal få nytte godt av midlene. De nye retningslinjene legger opp til dette.

§ 7 Søknadsprosedyre

Det er ikke forslått noen endringer i § 7.1 om hvem som kan søke om tilskudd bortsett fra at det i § 7.1. b er gjort en endring ved at «Instanser inne Den norske kirke» er forslått endret til «Virksomheten tilknyttet Den norske kirke».

§ 7.2 Ingen endringer. Søknadsfristen vil fortsatt være 1. desember.

§ 7.3 er endret ved at første setning i nåværende retningslinjer er forslått strøket.

Andre setning blir nytt § 7.3.

§ 7.4 i nåværende retningslinjer er foreslått flyttet til § 9.4 (nytt § i § 9.4) Bispedømmerådene oversender vedtak om tilskudd til Kirkerådet for utbetaling. Dette er nå innarbeidet i regelverket. Bakgrunnen for denne praksis er at det skal være lettere å avstemme bruken av tilskuddene og at Opplysningsvesenets fond ønsket at Kirkerådet gjorde det i stedet for fondet selv. Siden det er Kirkerådet som skal rapportere til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet om bruken av ordningen er det rasjonelt og effektivt å ha denne arbeidsfordeling.

Ordningen med at bispedømmerådene innen 20. januar hvert år sender inn en oversikt over antall innkomne søknader og søknadsbeløp avvikles da dette ikke har innvirkning på fordeling av midler til de enkelte bispedømmeråd, jfr. 8.2.

§ 8 Kirkerådets behandling av søknadene

§ 8 omhandler Kirkerådets fullmakter til å avgjøre fordelingene til de enkelte bispedømmeråd.

Gjeldende ordning er at dette skjer etter en fordelingsordning der det tas hensyn til sokn, medlemstall og areal i det enkelte bispedømme. Videre er det en begrensning ved at det tildelte beløp ikke kan overstige det samlede søknadsbeløp.

Statskonsult har i sin rapport problematisert at Kirkerådet i tildelingsprosessen kun baserer seg på faste fordelingsnøkler, fordi disse i liten grad er koblet mot målene for ordningen. Før 2001 var det en praksis der fra 50-70 % av midlene ble fordelt etter søkermasse og resterende etter faste kriterier. Når regelverket har vært drøftet tidligere har det også vært drøftet om aktivitet skulle være en del av fordelingskriteriene.

I forslag til endringer foreslår Kirkerådet at midlene til bispedømmerådene fordeles ut fra antall medlemmer og antall sokn. Areal tas ut av fordelingskriteriene da dette har liten relevans for tildeling av tilskudd.

Ellers opprettholdes fordelingskriteriene. Fordelingene justeres hvert 5. år, som nå. Disse kriteriene var gjenstand for drøfting på KM både i 1997 og KM 2000 når retningslinjene ble behandlet. Når det ble flertall for å beholde faste kriterier var det for at det skulle være enkelt å administrere ordningen, samtidig som det skulle være en forutsigbarhet i størrelsen av tildelingen. Dette er viktige anliggender.

I det nye endringsforslaget fjernes begrensningen i retningslinjene om at tildelte beløp ikke kan overstige det samlede søknadsbeløp pr. bispedømme. Dette er en bestemmelse som sjelden har kommet til anvendelse.

Det er relativt ”små” midler bispedømmerådene forvalter så det er viktig å finne en forutsigbar modell som gir en effektiv forvaltning av ressursene.

Det er store regionale, kulturelle og ressursmessige forskjeller i vårt land. Det preger bruken av midlene som er svært forskjellig i bispedømmerådene. Noen benytter hovedtyngden av midlene til egeninitierte prosjekter (i prostier eller på bispedømmerådsnivå) og fordeler svært lite ut til menighetene. Andre derimot tildeler det aller meste til menigheter og samarbeidende organisasjoner.

§ 9 Bispedømmerådenes tildeling

Det er foreslått en ny § 9.3 (nåværende § 7.3) og § 9.4 (ny) som lyder:

9.3 Bispedømmerådenes tildeling forutsettes å skje dels i lys av de kriterier Kirkerådet har vedtatt og dels ut fra bispedømmerådets særskilte utfordringer. Hovedtyngden av bispedømmerådets andel bør tildeles eksterne tiltak.

9.4 Antall tilskudd bispedømmene gir til menigheter og eksterne organisasjoner bør ikke beløpsmessig utgjøre mindre enn 1/10 av det totale beløp det enkelte bispedømme har til disposisjon. Tilskuddene bør beløpsmessig utgjøre minst kr 10 000 pr søknad.

Bakgrunnen for endringen i § 9.4 er at tilskuddsforvaltningen skal bli mer effektiv. Regelverket praktiseres svært ulikt i dag. Flere bispedømmeråd har mange prosjekter der det tildeles små beløp til mange tilskuddsmottakere. Noen bispedømmeråd har bare noen få prosjekter der midlene fordeles. Her er det ulik policy med hensyn til størrelse og antall prosjekter de enkelte bispedømmeråd tildeler midler.

Endringene i regelverket vil gjøre at hvert bispedømmeråd vil ha færre prosjekter å følge opp. Søknadsbehandlingen og administreringen av ordningen vil bli forenklet og det vil bli lettere å måle resultater av tilskuddene. Statskonsult har i sin evaluering fra 2002 påpekt at midlene ikke bør spres på flere mottakere enn det som er mulig å følge opp. Videre er det lettere å få frem nyskapende og faglig gode prosjekter når rammene er av en viss størrelse. Færre prosjekter gir større handlingsrom for de som blir tildelt midler.

§ 10 Kirkerådets disponering av sin andel

De nye retningslinjene er forenklet i forhold til gjeldende retningslinjer. Realitetene er stort sett uforandret.

§ 11 Ikrafttredelse

De nye retningslinjene skal tre i kraft fra 1. juli 2012.

Økonomiske/administrative konsekvenser

De nye retningslinjene er forenklet i forhold til gjeldende retningslinjer og vil kreve noe mindre administrasjon. Realitetene er likevel stort sett uforandret. Satsingsområdene har vært innsnevrende i dagens ordning i forhold andre satsinger som Kirkemøtet vedtar som for eksempel til å arbeide med "IKT i Kirken", arbeide med en ny kirkeordning og nye relasjoner mellom stat og kirke.

Tilskuddsordningen fra Opplysningsvesenets fond er viktig for Den norske kirke og betyr en del for de reformer og ulike forsøk som gjøres.

Det er viktig at ordningen utvikles videre og at retningslinjene tilpasses de behov som Den norske kirke har og de satsingsområder som Kirkemøtet vedtar.

Kirkerådet har årlig i budsjettskriv og samtaler med departementet påpekt at rammene ikke har vært justert på over 10 år. Effekten av bevilgningen blir mindre år for år ettersom denne ikke har holdt tritt med lønns- og prisutviklingen i samfunnet. For 2012 er tildelingen i kroner den samme som den har vært det siste ti-året.

Forslag til nye retningslinjer fra 1.juli 2012:

Retningslinjer for disponering av tilskudd fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål

Gjeldende retningslinjer er fastsatt av Kirkemøtet 14. november 1997 (KM12/97) med hjemmel i lov av 7. juni 1996 om Opplysningsvesenets fond § 6. Med endringer vedtatt av Kirkemøtet 18. november 2000 (KM 9/00) og 9. nov. 2002. Sist endret av Kirkemøtet 16. april 2012 (KM 6/12).

Gjeldende retningslinjer fra 1.1.2003	Forslag til nye retningslinjer fra 1.7.2012
<p>1. Retningslinjenes bakgrunn og rekkevidde</p> <p>Opplysningsvesenets Fond er regulert ved Lov av 7. juni 1996 om Opplysningsvesenets Fond. Etter lovens § 4 forvaltes fondet av Kongen. Etter lovens § 6 skal fondets avkastning i første rekke benyttes til å dekke fondets utgifter, men kan ellers legges til kapitalen og benyttes til kirkelige formål etter nærmere bestemmelser av Kongen.</p> <p>Nedenstående retningslinjer gjelder for disponeringen av den bevilgning fra Opplysningsvesenets Fond som etter departementets bestemmelse, jf. lovens § 6, stilles til rådighet for Kirkemøtet ved Kirkerådet til kirkelige formål.</p>	<p>1. Retningslinjenes bakgrunn og rekkevidde</p> <p>Opplysningsvesenets Fond er regulert ved Lov av 7. juni 1996 om Opplysningsvesenets Fond. Etter lovens § 4 forvaltes fondet av Kongen. Etter lovens § 6 skal fondets avkastning i første rekke benyttes til å dekke fondets utgifter, men kan ellers legges til kapitalen og benyttes til kirkelige formål etter nærmere bestemmelser av Kongen.</p> <p>Nedenstående retningslinjer gjelder for disponeringen av den bevilgning fra Opplysningsvesenets Fond som etter departementets bestemmelse, jf. lovens § 6, stilles til rådighet for Kirkemøtet ved Kirkerådet til kirkelige formål.</p>
<p>2. Kirkerådets kontaktmøter med departementet</p> <p>Kirkerådet skal ha regelmessige kontaktmøter med departementet til drøfting av spørsmålet vedrørende fondets forvaltning. I kontaktmøtet drøftes bl.a. hvor stor andel av den årlige avkastningen som skal legges til kapitalen som fondsavsetning, og hvor stor andel av den årlige bevilgningen fra fondet til kirkelige formål som skal stilles til disposisjon for Kirkemøtet.</p>	<p>2. Kirkerådets kontaktmøter med departementet</p> <p>Kirkerådet skal ha regelmessige kontaktmøter med departementet til drøfting av spørsmålet vedrørende fondets forvaltning. I kontaktmøtet drøftes bl.a. hvor stor andel av den årlige avkastningen som skal legges til kapitalen som fondsavsetning, og hvor stor andel av den årlige bevilgningen fra fondet til kirkelige formål som skal stilles til disposisjon for Kirkemøtet.</p>

Gjeldende retningslinjer fra 1.1.2003	Forslag til nye retningslinjer fra 1.7.2012
<p>Kirkerådet kan gi synspunkter på den etiske og forretningsmessige forvaltning av kapitalen og fremme forslag overfor departementet vedrørende denne forvaltning.¹ Kirkerådet kan også ellers gi synspunkter i alle spørsmål som gjelder forvaltningen av fondets kapital, eiendommer m.v.</p>	<p>Kirkerådet kan gi synspunkter på den etiske og forretningsmessige forvaltning av kapitalen og fremme forslag overfor departementet vedrørende denne forvaltning. Kirkerådet kan også ellers gi synspunkter i alle spørsmål som gjelder forvaltningen av fondets kapital, eiendommer m.v.</p>
<p>3. Fordelingsprinsipper²</p> <p>3.1 Ved tildeling av tilskudd skal det legges særlig vekt på tiltak i menighetene og felleskirkelige tiltak.</p> <p>3.2 Den del av bevilgningen som stilles til disposisjon for utviklingstiltak i samarbeid med søsterkirkene er et felleskirkelig ansvar. Beregningsgrunnlaget for denne andelen skal være den samlede bevilgning.</p> <p>3.3 Når bevilgningen nevnt under 3.2 er fratrukket, skal Kirkerådets administrative kostnader knyttet til disponeringen av bevilgningen dekkes av bevilgningen. Administrasjonsutgiftene må ikke overstige 10 %.</p> <p>3.4 Beregningsgrunnlaget for Kirkemøtets og bispedømmerådenes andel er den tildelte bevilgning, fratrukket omkostninger nevnt under pkt. 3.2 og 3.3 over.</p> <p>Kirkemøtet ved Kirkerådet bestemmer den faktiske anvendelse av den ene halvdel av bevilgningen. Den andre halvdel tildes og disponeres av bispedømmerådene.</p>	<p>3. Fordelingsprinsipper</p> <p>3.1 Ved tildeling av tilskudd skal det legges særlig vekt på tiltak i menighetene og felles tiltak innen Den norske kirke.</p> <p>Nytt § 3.2 3.2 Kirkerådets administrative kostnader knyttet til disponeringen av den samlede tildelingen må ikke overstige 10 %.</p> <p>Nytt § 3.3 3.3 Den del av tilskuddet som stilles til disposisjon for utviklingstiltak i samarbeid med søsterkirkene er et felleskirkelig ansvar. Beregningsgrunnlaget for denne andelen skal være det samlede tilskudd etter at eventuelle pålegg fra departementet er trukket fra.</p> <p>3.4 Beregningsgrunnlaget for Kirkerådets og bispedømmerådenes andel er den tildelte bevilgning, fratrukket omkostninger nevnt under pkt. 3.2 og 3.3 over.</p> <p>Kirkerådet bestemmer den faktiske anvendelse av den ene halvdel av bevilgningen. Den andre halvdel tildes og disponeres av bispedømmerådene.</p>

¹ Endret av Kirkemøtet 18.nov 2010

² Jfr. § 5

Gjeldende retningslinjer fra 1.1.2003	Forslag til nye retningslinjer fra 1.7.2012
<p>4. Rapportering</p> <p>4.1 Kirkerådet og bispedømmerådene skal føre regnskap med midlene og utarbeide en årlig oversikt over hvilke tiltak som er tildelt tilskudd. Foruten regnskapsrapport skal det for hvert tiltak gis en vurdering av resultatoppgjøret.</p> <p>4.2 Dersom det av rapporten fremgår at de tildelte midler ikke er anvendt i henhold til kriteriene vedtatt av Kirkemøtet, reduseres neste års tildeling tilsvarende.</p> <p>4.3 Kirkerådet rapporterer årlig til Kirkemøtet og departementet om bruken av midlene.</p> <p>4.4 Kirkerådet kan fastsette nærmere retningslinjer for rapportering, herunder om frister.</p>	<p>4. Rapportering</p> <p>4.1 Kirkerådet og bispedømmerådene skal føre regnskap med midlene og utarbeide en årlig oversikt over hvilke prosjekter som er tildelt tilskudd. Foruten regnskapsrapport skal det for hvert prosjekt gis en vurdering av resultatoppgjøret.</p> <p>Mottakere av OVF-midler rapporterer til bispedømmerådene og Kirkerådet om bruken av tilskuddet.</p> <p>4.2 Dersom det av rapporten fremgår at de tildelte midler ikke er anvendt i henhold til kriteriene vedtatt av Kirkerådet, reduseres neste års tildeling tilsvarende. Når det ikke er aktuelt med ny tildeling neste år skal ubrukte midler tilbakebetales i tildelingsåret. Ubrukte midler tilbakebetales innen 1. desember.</p> <p>4.3 Det rapporteres årlig til Kirkerådet og departementet om bruken av det totale tilskudd.</p> <p>4.4 Kirkerådet kan fastsette nærmere retningslinjer for rapportering, herunder om frister.</p>
<p>5. Satsingsområder</p> <p>5.1 Kirkemøtet tar hvert år stilling til hvilke satsingsområder bevilgningen skal brukes innenfor. Antallet satsingsområder må ikke bli for stort. Hovedsatsingsområder må holdes stabile over noe tid. Av hensyn til tilstrekkelig tid til saksforberedelse av nye prosjekter trer nye satsingsområder normalt ikke i kraft første år etter at vedtak er fattet.</p> <p>5.2 Kirkerådet fremmer forslag overfor Kirkemøtet om hvilke satsingsområder som skal prioriteres.</p>	<p>5. Kriterier for tilskudd</p> <p>5.1 Kirkerådet tar hvert fjerde år stilling til hvilke kriterier tilskuddet skal brukes innenfor. Kirkemøtets strategiske satsinger er en del av disse kriteriene. Antallet kriterier må ikke bli for mange. Kriteriene må holdes stabile over noe tid.</p> <p>5.2 (Opphevet)³.</p>

³ Foreslått opphevet av Kirkemøtet 2012

Gjeldende retningslinjer fra 1.1.2003	Forslag til nye retningslinjer fra 1.7.2012
<p>6. Hva det kan ytes tilskudd til</p> <p>6.1 Det ytes primært tilskudd til tidsbegrensede prosjekter innenfor Kirkemøtets vedtatte satsingsområder. Normalt ytes det ikke støtte utover 3 år til samme tiltak.</p> <p>6.2 (Opphevet)⁴</p> <p>6.3 En mindre del av bevilgningen kan benyttes på fritt grunnlag uavhengig av satsingsområder.</p>	<p>6. Hva det kan ytes tilskudd til</p> <p>6.1 Det ytes tilskudd til tidsbegrensede prosjekter, primært innenfor Kirkerådets vedtatte kriterier. Normalt ytes det ikke støtte utover 4 år til samme tiltak/prosjekt.</p> <p>6.2 (Opphevet)⁴</p> <p>6.3 (Opphevet)⁵.</p>
<p>7. Søknadsprosedyre m.v.</p> <p>7.1 Søknader om tilskudd kan fremmes av: a) Lokale og regionale råd og grupper innen Den norske kirke. b) Instanser innen Den norske kirke hvis virkefelt omfatter hele landet eller en større region enn et bispedømme.</p> <p>7.2 Søknader fra lokale og regionale kirkelige råd og grupper sendes vedkommende bispedømmeråd. Søknadsfrist er 1. desember.</p> <p>7.3 Bispedømmerådet oversender til Kirkerådet innen 20. januar en oversikt over antall innkomne søknader og samlet søknadssum. Når bispedømmerådet har fattet endelig vedtak om tildeling, oversendes utskrift av bispedømmerådets møtebok til Kirkerådet.</p> <p>7.4 Bispedømmerådenes tildeling forutsettes å skje dels i lys av de satsingsområder Kirkemøtet har vedtatt og dels ut fra de særskilte utfordringer i bispedømmet. Hovedtyngden av bispedømmerådets andel bør tildeles eksterne tiltak.</p>	<p>7. Søknadsprosedyre m.v.</p> <p>7.1 Søknader om tilskudd kan fremmes av: a) Lokale og regionale råd og grupper innen Den norske kirke. b) Virksomheter tilknyttet Den norske kirke hvis virkefelt omfatter hele landet eller en større region enn et bispedømme.</p> <p>7.2 Søknader fra lokale og regionale kirkelige råd og grupper sendes vedkommende bispedømmeråd. Søknadsfrist er 1. desember.</p> <p>(Pkt. 7.3 flyttes til pkt. 9.3)</p> <p>7.3 Når bispedømmerådet har fattet endelig vedtak om tilskudd, oversendes utskrift av bispedømmerådets møtebok til Kirkerådet for utbetaling.</p>

⁴ Opphevet 9.nov 2002

⁵ Foreslått opphevet av Kirkemøtet 2012

Gjeldende retningslinjer fra 1.1.2003	Forslag til nye retningslinjer fra 1.7.2012
<p>7.5 Instanser som har hele landet eller større regioner av landet som virkefelt, sender søknaden direkte til Kirkerådet med søknadsfrist 1. desember.</p> <p>7.6 Sekretariatet utarbeider en samlet oversikt over de landsomfattende tiltak som det søkes om til tilskudd til. I oversikten inkluderes Kirkerådets egne forslag til prosjekter innenfor de satsingsområder Kirkemøtet har vedtatt.</p>	<p>7.4 Virksomheter tilknyttet Den norske kirke som har hele landet eller større regioner av landet som virkefelt, sender søknaden direkte til Kirkerådet med søknadsfrist 1. desember.</p> <p>7.5 Kirkerådet utarbeider en samlet oversikt over de landsomfattende tiltak som det søkes om tilskudd til. I oversikten inkluderes Kirkerådets egne forslag til prosjekter innenfor de kriterier Kirkerådet har vedtatt.</p> <p>Nytt pkt. 7.6 Kunngjøring av ledige tilskuddsmidler skjer på kirken.no og annen egnet måte.</p>
<p>8 Kirkerådets behandling av søknadene</p> <p>8.1 Kirkerådet har ansvar for å avgjøre fordelingen av tilskuddsmidlene til de enkelte bispedømmeråd.</p> <p>8.2 Beregningsgrunnlaget for Kirkerådets tildeling av midler til det enkelte bispedømmeråd er en fordelingsnøkkel som tar hensyn til antall sokn, medlemstall og areal i det enkelte bispedømme. Det tildelte beløp kan ikke overstige det samlede søknadsbeløp.</p>	<p>8 Kirkerådets behandling av tilskuddsmidlene</p> <p>8.1 Kirkerådet har ansvar for å avgjøre fordelingen av tilskuddsmidlene til de enkelte bispedømmeråd.</p> <p>8.2 Beregningsgrunnlaget for Kirkerådets tildeling av midler til det enkelte bispedømmeråd er en fordelingsnøkkel som tar hensyn til antall sokn og medlemstall i det enkelte bispedømme.</p>
<p>9. Bispedømmerådernes tildeling</p> <p>9.1 Inntil 10 % av bispedømmerådets andel kan nyttes til administrasjonsutgifter.</p> <p>9.2 Etter søknad til Kirkerådet kan ubenyttede tilskudd overføres fra ett budsjettår til neste med inntil 5 % av bispedømmerådets tildelte bevilgning.</p>	<p>9. Bispedømmerådernes tildeling</p> <p>9.1 Inntil 10 % av bispedømmerådets andel kan nyttes til administrasjonsutgifter.</p> <p>9.2 Etter søknad til Kirkerådet kan ubenyttede tilskudd overføres fra ett budsjettår til neste med inntil 5 % av bispedømmerådets tildelte bevilgning.</p> <p>9.3 Bispedømmerådernes tildeling forutsettes å skje dels i lys av de kriterier Kirkerådet har vedtatt og dels ut fra bispedømmets særskilte utfordringer. Hovedtyngden av bispedømmerådets andel bør tildeles eksterne tiltak.</p>

Gjeldende retningslinjer fra 1.1.2003	Forslag til nye retningslinjer fra 1.7.2012
	<p>Nytt pkt. 9.4 Antall tilskudd bispedømmene gir til menigheter og eksterne organisasjoner bør ikke beløpsmessig utgjøre mindre enn 1/10 av det totale beløp det enkelte bispedømme har til disposisjon. Tilskuddene bør beløpsmessig utgjøre minst kr 10 000 pr søknad.</p>
<p>10 Kirkerådets disponering av Kirkemøtets andel</p> <p>10.1 Den del av bevilgningen som Kirkemøtet skal bestemme anvendelsen av, fordeles av Kirkerådet. Det kan av denne bevilgningen tildeles midler til anvendelse for forskningsformål/større kirkelige pilotprosjekter, interne prosjekter relatert til satsingsområder, interne prosjekter og oppgaver av mer generell karakter samt tidsavgrensede prosjekter i regi av landsomfattende råd og organisasjoner.</p>	<p>10 Kirkerådets disponering av sin andel</p> <p>10.1 Ved tildeling av tilskudd skal det særlig legges vekt på støtte til kirkelige fellestiltak. Dette gjelder tiltak av intern og ekstern karakter.</p>
<p>11. Ikrafttredelse</p> <p>Retningslinjene er vedtatt av Kirkemøtet 1997 og gjelder fra budsjettåret 1998. Endringer vedtatt av Kirkemøtet 18. november 2000 trer i kraft fra 1. februar 2002.</p>	<p>11. Ikrafttredelse</p> <p>Retningslinjene trer i kraft 1. juli 2012.</p>